

zásánál, az egykor öt felé ágazó erdei vasút érintkező pontjában, Kisirtáspusztán volt. A forgalomirányító irodát és a javító műhelyt 1970-ben az erdészet nagybörzsönyi telepére helyezték. Ez egyben jelzése is volt a cca 60 évig tartó gazdálkodási mód egykor fejlődést jelentő, majd nélkülözhetetlen termelőeszköz elavulásának. A nagybörzsönyi erdei vasút évi kapacitása 20 000 nettó tonna körül van, de a vasútra gravitáló állományok a következő 10 évben együttesen sem adnak ennyi fát.

Az iparvasutak a századforduló táján épültek, zömében anyagok és termények szállítására. Korunkban e feladat ellátására a gépkocsi korszerűbb, egyrészt gyorsasága, másrészt legalább kétszeri fel-leterhelés elmaradása folytán. Az ország valamennyi kisvasútjánál hasonló a probléma. A sajtóban országos nyilvánosság előtt vitatják fenntartásuk jogosságát objektív és szubjektív érvekkel. Teljes terjedelmükkel a kirándulók (közjólét) szolgálatába állítása nagy anyagi áldozattal járna, megszüntetésükkel viszont a kirándulóktól elvonnák a kisvasúti utazás romantikáját. Az erdei vasút nem tájromboló, beleilleszkedik az erdőállományba, völgyekbe. A kirándulók magáért az utazás élményéért ülnek az erdei vasútra, számítva arra, hogy az erdő, tisztás, patak, panoráma váltakozó látványától teljes felüdülésben lesz részük. Ezért valahol a középuton kell keresni a megoldást, amire már vannak is példák: ilyen többek között a Szilvásvárad—szalajkavölgyi, a mesztegnyői, a csömödéri, a mátrafüredi erdei vasutak, valamint a kapuvári Hanság-vasút.

A Nagybörzsöny—Nagyirtáspusztá közötti 8 km szakaszon 1970 óta MÁV hivatalos személyszállítás történik a nyári szezonban, a szombati és munkaszünetes napokon. Sorsát illetően jóslni nem lehet, ez függ a börzsönyi üdülőfejlesztés jövőbeni ütemétől.

„LESZORUB—'75” = „Favágó—'75”

Ez volt a címe a fakitermelők 1975. augusztus 22-től 24-ig — a Szovjetunióban megrendezett hatodik nemzetközi versenyének. A versenyt az Erdő- és Fafeldolgozóipari Minisztérium, és a Fa-, Papír- és Fafeldolgozóipari Dolgozók Szakszervezetének Központi Bizottsága közösen szervezte. A rendezés nehéz feladatát a Moszkvától 330 km-re eső Mosztovajai Erdőipari Gazdaság vállalta.

A két világrész 14 országából augusztus 20-án érkeztek Moszkvába repülőgépen és vonaton a versenyre felkészített csapatok. A Bulgáriát, Csehszlovákiát, Dániát, Finnországot, Franciaországot, Japánt, Jugoszláviát, Lengyelországot, Magyarországot, Mongóliát, a Német Demokratikus Köztársaságot, Norvégiát, Romániát és a Szovjetuniót képviselő 3—3 szakmunkásból álló csoportokat elkísérte a szakmai „tréner”, a nemzetközi bírói testületbe delegált, a hazai versenyeken megfelelő gyakorlatot szerzett szakember, és a szaksajtó megbízottja. Ugyancsak megérkezett az öt országból választott Nemzetközi Szervezőbizottság, akik egyúttal az öttagú zsüri feladatát is ellátták. A nemzetközi zsüri elnökét, mint szervező országot, a Szovjetunió, tagjait Jugoszlávia, Magyarország, Norvégia és Románia adta.

A versenyzők öt versenyszámban mérték össze erejüket, amelyek közül kettőt erdőben, három azonos körülményeket teremtő versenypályán kellett teljesíteni. A kb. 35 m magas, 50 cm tőátmérőjű lúccs törzseket úgy kellett célba dönteni, hogy a hajk szöge és mélysége, a törési lécc szélessége, a törési lépcső magassága szabályos, a döntővágás vízszintes legyen, és hogy a fa töve ne szakadjon és ne hasadjon fel. A gallyazást ugyancsak lúcon kellett végrehajtani. A pontozás alapja a félperc alatt levágott gallyak átmérőjének összege

Győztesek a dobogón: 1. Szovjetunió, 2. Magyarország, 3. Norvégia

volt. Azok, akik 5 mm-nél nagyobb csomkokat hagytak vissza, vagy ugyancsak félcentinél mélyebben belevágtak a fatörzsbe, a nehezen megszerzett pontokból a hibák számától függő pontokat vesztek.

A versenypályán a motorfűrész-szereléssel folytatódott a verseny. A pontokat a munkára fordított idő függvényében számították. A motorfűrészről le kellett szerelni a láncot, és a vezetőlemezt, majd a lemez átfordítása után a fűrész üzemképes állapotba kellett hozni. A negyedik versenyszámot, a kombinált darabolóvágást ezzel kellett teljesíteni. Két db. 36 cm vastagságúra esztergályozott rönkből minél gyorsabban le kellett vágni 2 db 5 cm vastag korongot úgy, hogy a vágást félig alulról felfelé, félig felülről lefelé kellett végrehajtani. Az elért pontok száma attól függött, hogy az alsó és felső vágások síkja mennyire tért el egymástól és hogy az egyes vágássíkoknak a fa hossz tengelyével bezárt szöge mennyire közelítette meg a 90° -ot. A munkát nehezítette az, hogy a két rönk vízszintessel bezárt szöge különböző volt.

Az ötödik versenyszámban az ugyancsak 36 cm vastagra esztergályozott 2 db luc rönköt farostlemezzre fektették fel. A felfekvés helyét 3 cm vastagon fűrészporral borították. A két rönkből úgy kellett egy-egy korongot lefűrészelni, hogy a vágássíkja a fa hossz tengelyére merőleges legyen, és hogy a fűrészlánc ne érintkezzen a rönk alatt levő farostlemezzel. Ezzel a versenyszámmal a Nemzetközi Szervezőbizottság a kőbe-, földbefűrészelés elleni készséget kívánta fejleszteni. A pontokat a munkára fordított idő, és az átfűrészeltlen farész vastagsága határozta meg.

Mindegyik versenyszámban részletes előírások rögzítették a balesetelhárításra nevelő szabályokat. A megszegőket súlyos pontveszteségek érték.

Magyarországot a versenyen **Kékedi József**, a Borsodi EFAG, **Varga István**, a Balatonfelvidéki EFAG és **Tóth György**, a Zalai EFAG szakmunkása képviselte. A választás azért esett rájuk, mert a hazai versenyeken legjobb eredményeket elérő, 11 szakmunkás közül is ők bizonyultak a válogató versenyen a legjobbaknak.

A lelkiismeretes szakmai felkészítés, amelyet ez évben is a Balatonfelvidéki EFAG fahasználati osztálya végzett, kimagasló siker lett az eredménye. *A csapatbajnokságban a Szovjetunió mögött második, összetett egyéni bajnokságban pedig Kékedi József révén a Szovjetunió és az NDK mögött harmadik helyet értünk el.* Ezzel bebizonyítottuk azt, hogy a magyar erdőgazdasági szakmunkások folyamatosan tartják az egyre népesebb, és szakmailag, technikailag egyre magasabb szintű versenyeken az eddig kiharcolt rangot. Érdemes feleleveníteni, hogy *a magyar csapat az eddig megrendezett hat nemzetközi versenyen egyszer bronz, háromszor ezüst és kétszer arany érmet szerzett.* Egyrészt ez a folyamatosan nyújtott kimagasló teljesítmény, másrészt a nemzetközi versenyek elindításában vállalt úttörő munkánk a résztvevő országok megkülönböztetett elismerését váltotta ki.

A versenyről írt beszámoló nem lenne teljes, ha nem adnánk képet a rendezők utólérhetetlen szintű munkájáról. Az érkezés első percétől a távozás előtti utolsó percig személyekig menően foglalkoztak mindenki kényelmével, kívánságával. A verseny színhelyén szállodát, éttermet, utakat, versenypályát építettek. A nagy számú résztvevőt és a Szovjetunió legkülönbözőbb vidékeiről érkező szakmai érdeklődőket pernyi pontossággal juttatták el, minden torlódás nélkül az erdei és a sportpályára. A sokfajta motorfűrésznek megfelelő üzemanyagot a verseny napjára külön kannákban készítették elő. Mind a 14 országot a nemzeti színekkel jelzett, kényelmes ülőhelyekkel, asztallal, kályhával és mosakodási lehetőséggel felszerelt mobil pihenő várta. A vágásterületen étkezőkocsik biztosították a higiénikus étkezési feltételeket. A verseny lebonyolítását és az értékelést megkönnyítő műszerek, az izléses formában közreadott tájékoztatók, az alaposan oktatott és begyakorolt technikai személyzet, az egyes versenyhelyek, az értékelők és a zsűri között kiépített rövidhullámú rádiókapcsolat, a gyors, a többszörösen ellenőrzött értékelés, és eredményközlés, az alkalomhoz illően díszített környezet, a versenyen kívüli időben nyújtott szakmai és kulturális programok minden ország képviselőiből a legnagyobb elismerést váltották ki.

A győzteseknek kiadott értékes díjak, és a vendégek részére átadott szép emléktárgy feledhetlenné teszi — a résztvevő országok számára, és a szervezetségben kimagasló — „Favágó—75”-öt. A nagy nemzetközi esemény emlékeképpen a záróünnepségen minden ország csapata emléktáblával ellátott szibériai cédrust ültetett, hirdelve a különböző világrészek és országok erdészeinek barátságát.

A verseny után a Nemzetközi Szervezőbizottság ülést tartott, és elfogadta a további versenyek rendezésére tett javaslatokat. Ezek szerint 1976-ban Bulgáriában, 1977-ben Finnországban, 1978-ban Csehszlovákiában kerül sor a fakitermelők nemzetközi vetélkedőjére.

Dr. Szász Tibor